

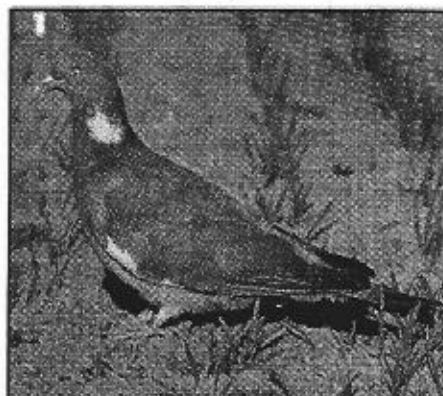
Golubovi i grlice

Lov na njih započinje već sredinom ljeta što, između ostalog, lovcu pruža mogućnost i zadovoljstvo da se okuša u vještini gađanja prije početka glavne lovne sezone na sitnu divljač u lovištu

Piše: Velid Delić

Zbog načina života i široke rasprostranjenosti u našoj zemlji, golubovi i grlice nesumnjivo spadaju u osobito atraktivnu pernatu divljač. Lov na njih započinje već sredinom ljeta što, između ostalog, lovcu pruža mogućnost i zadovoljstvo

da se okuša u vještini gađanja prije početka glavne lovne sezone na sitnu divljač u lovištu. Uz to, meso ovih ptica je ukusno i visoko vrednovano po svom hemijskom sastavu, nemaju žučnog mjehura što olakšava pripremu iznutrice.

pljivost i vještinu u gađanju. Najčešće se upotrebljava tvrda sačma prečnika dva do 2,5 milimetara na odstojanju od 35 do 40 metara.

U prvim danima lova, kada su još izražene ljetne vrućine, golubovi se sredinom dana skupljaju u manjim ili većim jatima i kraće zadržavaju na ravnim, pjeskovitim obalama uz plitke

tokove rijeka. Manji broj se zadržava na livadama i pašnjacima oko pojilišta za stoku i kanalima sa vodom. Međutim, na takvim mjestima ih nije uputno loviti.

Prema naučnoj klasifikaciji golubovi i grlice spadaju u red golubovki (Columbiformes), porodicu golubovi (Columbidae). Postoje dva roda: golubovi (Columba) i grlice (Streptopelia) sa ukupno pet vrsta živućih ptica u našim lovištima i to:

**Rod: golubovi
(Columba)**

**I. Golub grivnjaš
Columba palumbus
njemački: Ringeltaube**

Nejveći je od ostalih golubova. Dugačak je 40 cm, a težak 350 do 450 grama. Redovna je gnjezdarica u većem dijelu naše zemlje. U nekim predjelima je osobito brojna za vrijeme selidbe zbog dolaska sjevernijih populacija koje se duže ili kraće zadržavaju u unutrašnjosti, naročito u južnim krajevima zemlje. U susjednoj Dalmaciji veći broj i prezimljuje.

Životni prostor goluba grivnjaša su šume svih vrsta, veći pašnjaci, livade i polja na kojima ima drveća i visokog šiblja. U skorašnje vrijeme približava se naseljima i vida se u parkovima, velikim vrtovima i voćnjacima.

Gnjezdo od suhih grančica pravi na drveću, ali i u šipražju iznad tri metra visine. Izvodi dva do tri gnjezdenja. U gnjezdilištima Bosanske Posavine jaja smo nalazili od kraja aprila do sredine avgusta, a mladunce sredinom maja iz prvog legla, te

Lov na ove ptice sve više privlači pažnju inostranih lovaca turista. Donedavno su u lovišta Bosanske Posavine "Mera" (Odžak), "Medutinje" (Brčko) i "Turić" (Gradačac) u predsezoni lova na glavnu sitnu divljač često dolazili talijanski lovci turisti, te loveći golubove i grlice ostavljali adekvatne i nezanimarive sume deviza.

Za lovca - sportistu i ljubitelja prirode pravi je užitek i nezaboravan doživljaj kada se, osobito ujutro, na izmaku ljeta zatekne u koloritu krajolika uz rub šume ispred pokošene livade, strništa ili parcela sa dozrijevaajućim suncokretom obasjanim zracima izlazećeg sunca na koje doljeću golubovi i grlice.

Isto tako, upečatljiv je i drag doživljaj zateći se u ranu jesen potkraj dana u staroj, žirom rodnoj hrastovoj šumi, osvjetljenoj i prošaranom zalazećim sunčevim zracima i osluškivati lovčevom uhu poznat i mio zov goluba grivnjaša ili dupljaša. Zbog plahosti ovih ptica, koje poljeću iznenadno i lete brzo iznad krošnji drveća, privlačne na domašaj sačmenog hica iziskuje veliku vještinu i napor.

Loveći u šumskim kompleksima, gdje se golubovi zadržavaju obično sredinom dana, neki inostrani lovci služe se i vabilicom pri čemu je potrebna vještina u vabljenju i veliko strpljenje u čekanju da bi se došlo do odstrela nekog primjerka ove divljači. Po pravilu, u komercijalnim lovovima koriste se provizorni zakloni od bala slame, kada se lov obavlja na strništima, odnosno zelenog granja ako se lovi na otvorenim livadama. Dolet i prelet na ovim prostorima traje veći dio dana, a uspjeh lovca je vezan za str-

hrane mlade čučavce. Golubovima se (kod oba pola) za vrijeme gniježdenja u volji stvaraju posebne izlučevine, tzv. ptičije mlijeko, a mladi guraju svoj široki kljun duboko u ždrijelo roditelja i njime uzimaju sadržaj iz volje. Iza toga brzo napreduju, a po navršenoj drugoj sedmici života su operjani. Nakon tri do četiri sedmice po izlijevanju potpuno se osamostale i izlete iz gnijezda.

Dolaskom jeseni zavičajne populacije goluba grivnjaša skupljaju se u jata skitajući širokim prostorima zemlje, a kada nastupe jača zahaljenja i padavine tada odsele, ali se početkom marta nepogrešivo vraćaju u svoja vjekovna staništa.

Hrane se sjemenkama, zrnevljama, plodovima šumskog drveća među kojima je naročito zastupljen hras-tov žir i bukvice, bobice i plodovi raznog grmlja, mladi biljni izbojci, manje crvolike životinje i pužići.

2. Golub dupljas *Columba oenas* njemački: *Hohltaube*

Sličan je golubu grivnjašu, ali je primjetno manji. Gnjezdari- ca je i selica šumovitih predjela naše zemlje, naročito srednje- gorja i Posavine. Me- dutim, u posljednjih tridesetak godina sve je malobrojniji kako na gniježdenju tako i za vrijeme selidbe. Na području Hercegovine nikada se nije gnjez- dio, ali zbog dolaska pri selidbi sjevernijih populacija redovno je vidan u većem broju.

U području gniježdenja boravi od početka marta do kraja septembra, a za tople jeseni vida se i u oktobru. Zimuje u područjima jugozapadne Evrope i zoni Sredozemlja (prsten- ovane ptice).

Gnijezdo od suhog šiblja, vlakancaca korijenja i mahovine

pravi u šupljinama i dupljama drveća. Koristi i napuštena gnjezda vrana i svraka u ravni- čarskim šumama, što je potvr- deno u više navrata šezdesetih godina u lovištu "Mera" (Odžak). Izvodi dva, rjeđe tri legla od marta do avgusta. Nese dvoje bijelih jaja (37,9 x 29mm). Mužjak i ženka sjede na jajima 16 do 17 dana i brinu se o čučavcima koji se osamostale između tri i četiri sedmice starosti.

Hrane se uglavnom sjemen- kama, zatim bobicama, biljnim izdancima, crvolikim životinja- ma i pužićima.

3. Divlji golub ili pećinar *Columba livia* njemački: *Felsentaube*

Ovaj golub je redovna gnjez- darica i stanarica stjenovitih krajeva naše zemlje na granici travnatih ravnica. Ponegdje je broj an i gnjezdi u većim kolo- nijama. Velik je kao golub dupl- jaš, prepoznatljiv tako što na krilima ima dvije crvene pruge, a trtica i krila su mu s gornje strane bijele boje. Ishodišni je oblik domaćeg goluba (*Columba livia* forma domesti- ca) koji ne spada u divljač.

Gnijezdo od biljnih stabljika i suhe trave pravi u pukotinama stijena i pećinama. Izvodi dva do tri legla od aprila do septem- bra. Nese dvoje bijelih jaja (39,3 x 29,1mm). Mužjak i ženka sjede na jajima i brinu se o mladim čučavcima koji se osamostale između četvrte i pete sedmice starosti.

Hrani se, prvenstveno, ra- znovrsnim sjemenkama i suhim plodovima biljaka što nalazi u okruženju staništa.

Rod: grlice - *Streptopelia*

4. Divlja grlica *Streptopelia turtur* njemački: *Turteltaube*

Ova vrsta je gnjezdari- ca i selica gotovo u čitavoj zemlji osim planinskih krajeva. Životni prostor su joj miješane šume (osobito na rubovima), te polja, livade, pašnjaci, utrine s grm- ljem, ali izbjegava blizinu nase- lja. Dolazi u aprilu, a zadržava se do kraja septembra. Zbog dolaska sjevernijih populacija, naročito u jesen, pri selidbi je

nešto brojnija. Zimuje u tropima Afrike.

Gnijezdo od suhих grančica pravi onisko na drveće i grmlju. Izvodi jedno, katkada i dva legla od sredine maja do jula. Nese dvoje bijelih jaja (30,7 x 23 mm). Na jajima sjedi 14 do 16 dana, mladi su čučavci o kojima se brinu oba roditelja.

Prehrana: sjemenke i zrnje bijelih žitarica, kao i kukci i sitne crvolike životinje.

Zbog skorašnjeg osjetnog smanjenja broja ove vrste na širem evropskom području u većini zemalja uvedena je trajna zaštita i zabrana lovljenja. Kod nas, kao i u susjednim zemlja- ma, grlica je na gniježdenju malobrojna. Koliko je poznato, jedino je u Hrvatskoj, među našim susjedima, nedavno (do- nošenjem zakonodavnih akata) divlja grlica trajno zaštićena divljač.

5. Gugutka ili kumra *Streptopelia decaocto* njemački: *Turkentaube*

Gugutka je poznata gotovo u čitavoj našoj zemlji kao redovi- ta gnjezdari- ca i stanarica. Naseljava otvorene suhe krajeve s drvećem i grmljem, parkove, vrtove, voćnjake, ruralna i pri- gradska naselja.

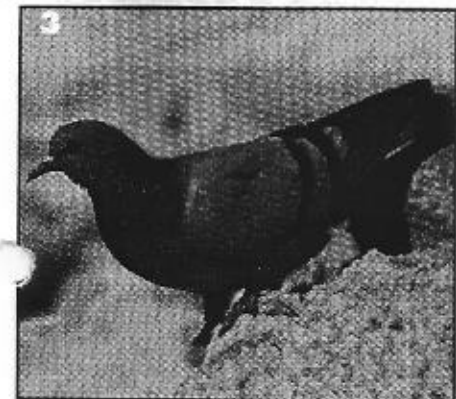
Gnijezdo od suhog šiblja, obloženo biljnim vlakancima i slamkama, pravi na drveću, zgradama i drugim građevina- ma. Izvodi tri do četiri legla od marta do oktobra. Nese dvoje bijelih jaja (31,9 x 24 mm) na kojima sjedi 14 do 15 dana. O mladim čučavcima brinu se oba roditelja do njihove samostal- nosti.

Prehrana se sastoji od raznih sjemenki, zrnja žitarica, mlin- skih otpadaka, kao i mladih biljnih izbojaka na početku veg- etacije.

Krajem jeseni skuplja se u manja, a ponegdje i veća, jata prezimljujući u ruralnim i pri- gradskim područjima, oko skladi- šta žitarica, mlinova, stočnih i živinarskih farmi i deponija nalazeći potrebnu hranu.

Divlji golubovi i grlice su po zakonskom razvrstavanju zaš- tićene životinjske vrste i smiju se loviti samo u vrijeme propi- sano lovostajem zaštićene divl- jači.

Lovno razvrstavanje smjesti- lo ih je u sitnu pernatu divljač.

u julu iz drugog. Kod izvođenja trećeg legla (što se zbog metere- oloških uslova ne dešava svake godine) mladunce smo nalazili krajem avgusta, a ponekad i početkom septembra. Nese dva bijela, sjajna jaja (40,1 x 28,7mm). Mužjak i ženka naizmjenično sjede na jajima 15 do 16 dana, a zatim obilno